

Klinik laborator diagnostikada innovatsion texnologiyalardan foydalanish, muammolar va yechimlar, 2023

**KLINIK LABORATOR
DIAGNOSTIKADA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH, MUAMMOLAR VA
YECHIMLAR**
**xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman**
18 aprel 2023 yil

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi

WWW.SSV.UZ

Toshkent tibbiyot akademiyasi WWW.TMA.UZ

Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Nasliy sferotsitar anemiya klinik laborator diagnostikasi	293
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. O‘tkir leykoz klinik xususiyatlari	296
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. O‘tkir leykoz klinik laborator diagnostikasi	298
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Surunkali limfoleykoz etiopatogenezi va klinik xususiyatlari	300
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Surunkali limfoleykoz klinik laborator diagnostikasi	302
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Surunkali mieloleykoz klinik xususiyatlari	304
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Surunkali mieloleykoz laborator diagnostikasi	306
Kurbonova Z.Ch., Khushbokova G.U. Hematological changes in patients with Covid-19	308
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Aplastik anemiya klinik laborator diagnostikasi	310
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Vitamin B ₁₂ tanqislik anemiyasi klinik laborator tashxisi	313
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Temir tanqislik anemiyasi klinik laborator diagnostikasi	315
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A., Baltayeva F.G. Koronavirus infeksiyasida koagulyasion gemostaz buzilishining laborator diagnostikasi	318
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. , Baltayeva F.G. Koronavirus infeksiyasida trombotsitar gemostaz buzilishining laborator diagnostikasi..	320
Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. , Baltayeva F.G. Covid – 19 da antiagregant terapiya samaradorligini baholash	322
Kasimova O.O. Parkinson kasalligi va laboratoriy tashxoshishning innovatsion usullari	324
Liverko I.V, Babamatova H.U, Maqsadaliyeva Z. Videothoracoscopic studies of the bronchopulmonary system in order to improve the diagnosis of tuberculosis	325
Mamatov O.A. Gepatit B klinik laborator diagnostikasi	326
Mirzayeva K.S., Shermuhamedova F.K., Ashurova D.S. Covid-19 ga	

bo'lishida ko'p sarflanganligi uchun qonda yosh trombositlar oshganligidan dalolat beradi.

Adabiyotlar.

1. Бабаджанова Ш.А., Курбонова З.Ч., Муминов О.А. Частота тромбоэмболических осложнений у больных с коронавирусной инфекцией // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2021. - №5. – С. 146-149.
2. Исомиддинова Н.К. и др. Жигар циррози ва COVID-19да коагуляцион гемостаз патологияси // Биофизика ва биокимё муаммолари, 2021. – В. 71.
3. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. Коронавирус инфекциясида гемостаз патологиясини лаборатор ташхислаш ва даволаш: услубий тавсиянома. Тошкент, 2022. - Б. 14-16.
4. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. Оценка эффективности антиагрегантной терапии при коронавирусной инфекции // Pedagogical sciences and teaching methods. -2022. - №17. –С. 120-122.
5. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А., Муминов О.А. Лабораторный мониторинг патологии коагуляционного гемостаза у больных COVID-19 // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2021. №5. – С. 149-151.
6. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. и др. Характеристика функции тромбоцитов при COVID-19 // Тошкент тиббиёт академияси ахборотномаси. – 2021. -№1. – Б. 34-36.
7. Курбонова З.Ч., Муминов О.А. COVID-19 этиологияси ва патогенези тўғрисидаги замонавий талқин // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2021. - №5. – Б. 84-86.
8. Курбонова З.Ч., Муминов О.А. Коронавирус инфекцияси клиник хусусиятлари // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2022. - №5. – С. 87-89.
9. Babadzhanova Sh.A. Kurbonova Z.Ch. Pathology Of Vascular-Platelet And Coagulation Hemostasis In Coronavirus Infection (Literature Review) // Eurasian Medical Research Periodical. – 2022. - №14. – С. 149-156.
10. Kurbonova Z.Ch., Xo'shboqova G.O'. Alimova U.O. Covid-19 bo'lgan bemorlarda qon korsatkichlari // Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi. – 2021. - №1. – В. 31-34.

COVID – 19 DA ANTIAGREGANT TERAPIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH.

**Kurbonova Z.Ch., Babadzhanova Sh.A. , Baltayeva F.G.
Toshkent tibbiyot akademiyasi**

Koronavirus infeksiyasida tromboembolik asoratlar rivojlanishi o'limning asosiy sababchilaridan biridir. COVID-19 da tarqalgan qon tomirlardagi o'zgarishlar asosan parenximatoz a'zolarida kuzatiladi. Ortirilgan koagulopatiya bosqichida antikoagulyantlar qo'llash kasallik kechishiga yaxshi ta'sir qiladi. Antikoagulyantlar venoz tromboemboliya oldini olish maqsadida qo'llaniladi.

Tadqiqot maqsadi: koronavirus infeksiyasida antiagregant terapiyalarining samaradorligini baholash.

Materiallar va metodlar. Klinik tadqiqotlar 2-Zangiota yuqumli kasalliklar shifoxonasida 2021 yil davomida olib borildi. Ilmiy tadqiqotda 120 ta o'rta og'ir darajali KI bilan kasallangan bemorlar tekshirilib, ularning o'rtacha yoshi esa 66,5

$\pm 5,8$ yoshni tashkil etdi. Trombotsitlar adgeziyasi va agregatsiyasi oshishini davolash samaradorligini baholash uchun o'rta og'ir darajali KI bilan kasallangan bemorlarda tadqiqot olib borildi. 30 ta bemorlar Pigaspin 75/75 mg kuniga 1 mahal per os 10 kun davomida qabul qilishdi.

Pigaspin (Xindiston, Medeor Life Care LLP, Ratnamani Healthcare Pvt) pushti jelatin kapsula ko'rinishidagi antiagregant preparat bo'lib, tarkibida 75 mg atsetilsalitsil kislotasi va 75 mg klopidoqrel bisulfat tutadi. Yordamchi moddalar kraxmal, glyukoza, jelatin, karmauzin (E122) va eritrozin (E127) bo'yog'i.

Tadqiqot natijalari. Trombotsitlar agregatsiya faoliyatining oshishi bilan namoyon bo'lgan orttirilgan trombotsit giperfunksiyasini Pigaspin bilan davolash gemostaziologik o'zgarishlarning amarali korreksiyasiga olib keldi: davolashdan oldin spontan agregatsiya darajasi (SAD) $12,1 \pm 1,2\%^{***}$ bo'lsa, davolashning 5-kunida SAD $2,5 \pm 0,3\%$, 10-kunida SAD $1,1 \pm 0,1\%$ bo'ldi. 5 mkg/ml ADF bilan induksiya qilingan agregatsiya darajasi (ADF –IAD) davolashdan oldin $73 \pm 6,6\%^{***}$, davolash fonida 5-kunda $47 \pm 4,3\%$, 10-kunda $32 \pm 2,9\%$ bo'ldi. 2,5 mkg/ml ADF - IAD davolashdan oldin $49 \pm 4,0\%^{***}$ ni, davolashning 5-kunida $30 \pm 2,8\%$, 10-kunida $23 \pm 1,9\%^{***}$ ni tashkil etdi. Maksimal agregatsiya tezligi (MAT) terapiyadan oldin $49 \pm 4,5$ shartli birlik (ShB)** bo'lsa, Koronavirus infeksiyasini davolash fonida 5-kunda $33 \pm 3,1$ ShB, 10-kunda $25 \pm 2,1$ ShBni tashkil etdi. Pigaspinni qo'llash dastlabki 5-kundayoq agregatsiya faoliyatining yaxshilanishiga olib keldi.

Xulosa. Pigaspin qo'llanilganda trombotsitlarning agregatsiya xususiyatlari 5-kundayoq normallasdi.

Adabiyotlar.

1. Бабаджанова Ш.А., Курбонова З.Ч., Муминов О.А. Частота тромбоемболических осложнений у больных с коронавирусной инфекцией // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2021. - №5. – С. 146-149.
2. Исомиддинова Н.К. и др. Жигар циррози ва COVID-19да коагуляцион гемостаз патологияси // Биофизика ва биокимё муаммолари, 2021. – В. 71.
3. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. Коронавирус инфекциясида гемостаз патологиясини лаборатор ташхислаш ва даволаш: услубий тавсиянома. Тошкент, 2022. - Б. 14-16.
4. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. Оценка эффективности антиагрегантной терапии при коронавирусной инфекции // Pedagogical sciences and teaching methods. -2022. - №17. –С. 120-122.
5. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А., Муминов О.А. Лабораторный мониторинг патологии коагуляционного гемостаза у больных COVID-19 // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2021. №5. – С. 149-151.
6. Курбонова З.Ч., Бабаджанова Ш.А. и др. Характеристика функции тромбоцитов при COVID-19 // Тошкент тиббиёт академияси ахборотномаси. – 2021. -№1. – Б. 34-36.
7. Курбонова З.Ч., Муминов О.А. COVID-19 этиологияси ва патогенези тўғрисидаги замонавий талқин // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2021. - №5. – Б. 84-86.
8. Курбонова З.Ч., Муминов О.А. Коронавирус инфекцияси клиник хусусиятлари // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2022. - №5. – С. 87-89.

9. Babadzhanova Sh.A. Kurbonova Z.Ch. Pathology Of Vascular-Platelet And Coagulation Hemostasis In Coronavirus Infection (Literature Review) // Eurasian Medical Research Periodical. – 2022. - №14. – C. 149-156.

10. Kurbonova Z.Ch., Xo'shboqova G.O'. Alimova U.O. Covid-19 bo'lgan bemorlarda qon korsatkichlari // Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi. – 2021. - №1. – B. 31-34.

PARKINSON KASALLIKI VA LABORATORIY TASHXOSHISHNING INNOVATSION USULLARI

Kasimova O.O

Toshkent tibbiyot akademiyasi, Toshkent, O'zbekiston

Parkinson kasalligi (PD) ikkinchi eng keng tarqalgan neyrodegenerativ kasallikdir. Bu holat asosan vosita funksiyasiga ta'sir qiladi, lekin ayni paytda vosita bo'lmagan simptomlarni keltirib chiqaradi (Fahn 2003; Wirdefeldtetal. 2011; Pihlstrømetal. 2013). Boshqa nevrologik belgilar bilan bir qatorda, bu buzilishning asosiy belgilari bradikineziya, qattiqlik va dam olish tremoridir. Shu bilan birga, ijro etuvchi funksiyalarning buzilishi va apatiya, tashvish va depressiya mavjudligi PD bilan og'riqan bemorlarda asosiy neyropsikiyatrik ko'rinishdir (Rodriguez-Orozetal., 2009). PD debyuti odatda 50 yildan keyin sodir bo'ladi va 60 yoshdan keyin kasallanishning keskin o'sishi kuzatiladi (aholining 1%; Lau, Breteler, 2006). PD etiologiyasi noaniq bo'lib qolsa-da, genetik va atrof-muhit substratlari o'rtasidagi o'zaro ta'sir kasallikning rivojlanishi bilan bog'liq (Lauand Breteler, 2006; Wirdefeldtetal., 2011). Ushbu ekologik omillar orasida bir nechta tadqiqotlar sigaret chekish va Parkinson kasalligi xavfi o'rtasidagi teskari korrelyatsiyaga ishora qildi (Allametal. 2004; Lietal. 2015). Boshqa tomondan, pestitsidlarga kasbiy ta'sir qilish, qishloqda yashash yoki quduqdan ichimlik suvi PD xavfini oshirishi haqida xabar berilgan (Semchuketel., 1991; Firestoneetal., 2005). Bundan tashqari, jismoniy faollik (Paillardetal. 2015; Shihetal. 2016), kognitiv zaxira (Hindleetal. 2014, 2015) va kofeinni iste'mol qilish (Costaetal. 2010) himoya omillari sifatida tavsiya etiladi, ammo etarli darajada izchil natijalarga ega emas. Genom bo'yicha assotsiatsiya tadqiqotlari (GWAS) ko'plab nomzod genlarda bitta nukleotid polimorfizmini (SNP) aniqladi, ular mikronaychalar bilan bog'liq protein tau (MAPT), leytsinga boy takroriy kinaz (LRRK2) va alfa- sinuklein (SNCA).)(Mata va boshq. 2011; Satake va boshq. 2009; Simon-Sanches va boshq. 2009; Sharma va boshq. 2012). SNCA o'zgarishining PD xavfiga aloqadorligi aloqa va GWAS tadqiqotlari orqali allaqachon aniqlangan. Bundan tashqari, ba'zi SNCA polimorfizmlari sporadik Parkinson kasalligi uchun asosiy xavf omillaridan biridir (Simon-Sánchezetal., 2009) va alfa-sinukleinning yuqori plazma darajasi bilan bog'liq (Mataetal., 2010).

Tadqiqot usullari: Aloqador bo'lmagan namuna PD bilan kasallangan 105 bemor va 101 nazoratdan iborat bo'lib, nazorat nevrologik kasalliklari va oilada PD tarixi bo'lmagan umumiy populyatsiyadan iborat edi. Guruhlar yoshi va jinsi